

UCHWAŁA NR XLVI / 320 /2017

RADY MIEJSKIEJ

W KAZIMIERZY WIELKIEJ

z dnia 20 marca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 w Gminie Kazimierza Wielka**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446), w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),

Rada Miejska w Kazimierzy Wielkiej

uchwala co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 w Gminie Kazimierza Wielka”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Traci moc uchwała Nr XXXI /303 /2013 Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013 – 2016 w Gminie Kazimierza Wielka.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Kazimierza Wielka.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Janusz Wątek

Załącznik

**do Uchwały Nr XLVI / 320 / 2017
Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej
z dnia 20 marca 2017 r.**

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 – 2020
W GMINIE KAZIMIERZA WIELKA**

Kazimierza Wielka 2017

I. WPROWADZENIE

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb. Wdrożenie w życie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Program opiera się na ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 /. Ustawa ta ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości i skutków przemocy w rodzinie.

Głównym celem gminnego Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kazimierza Wielka, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Zasadniczym szerszym celem programu, do którego osiągnięcia ma służyć realizacja zadań zaplanowanych w programie, jest ograniczenie problemu i skali skutków przemocy domowej. Cele główne bezpośrednio zakładane w programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy. Przyczyni się do usprawnienia systemu

przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych dysfunkcji w rodzinie oraz poprawy kondycji rodzin zamieszkałych na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka.

Program jest dokumentem określającym ramowy zakres działań podejmowanych przez instytucje publiczne oraz partnerów społecznych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Treści zawarte w Programie mają elastyczny charakter, dzięki czemu w miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

II. ZJAWISKO PRZEMOCY – PODSTAWY TEORETYCZNE

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność, oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna tzn. jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka, nakierowanym na kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, odbywa się w warunkach nierównowagi sił – sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną) nad ofiarą, prowadzi do naruszenia podstawowych praw i wolności ofiary, powoduje cierpienie i ból oraz naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Prawna definicja przemocy określona jest w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 2 pkt 2 jako: „ przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób

wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki przyczyniający się do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Przemoc upokarza, wywołuje cierpienie, rodząc tym samym nienawiść i pragnienie odwetu. Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji, chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jak również w codziennym życiu.

Najczęściej występujące formy przemocy to:

1. **Przemoc fizyczna** – jest to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. W jej zakres wchodzi na przykład takie zachowania jak: bicie, uderzanie, kopanie, ciągnięcie za ciało, włosy, popychanie, szarpanie, duszenie, obezwładnianie, szczypanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, policzkowanie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni.
2. **Przemoc psychiczna** – okazywana jest np. przez: poniżanie, szantaż emocjonalny, nadmierną kontrolę, wywieranie presji psychicznej, zawstydzanie, upokarzanie, używanie gróźb i wyzwisk, drażnienie, ciągłe krytykowanie, wyśmiewanie w towarzystwie, wymuszanie kolejności, zakaz wyrażania własnego zdania, ograniczanie kontaktów z innymi osobami, wzbudzanie poczucia winy, nieposzanowanie godności, lekceważenie prywatności i granic drugiej osoby, zmuszanie do wysiłku, ograniczanie snu i pożywienia, nieokazywanie uczuć, odrzucanie, celowe traktowanie „milczeniem”.
3. **Przemoc seksualna** – obejmuje różne działania, w tym wymuszony stosunek płciowy (gwałt) w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy w ramach związku lub poza nim, molestowanie seksualne (w tym domaganie się stosunku płciowego w zamian za pracę), wykorzystywanie seksualne dzieci, osób niepełnosprawnych intelektualnie bądź fizycznie, zmuszanie do prostytucji, a także dotkliwe krytykowanie zachowań seksualnych.
4. **Przemoc ekonomiczna** – polega na całkowitym uzależnieniu ofiary przemocy od sprawcy, przybiera ona różne formy począwszy od pełnej kontroli i nakazów wydawania pieniędzy, do zaciągania kredytów czy zmuszania do ich zaciągania wbrew woli partnera, może to być też odbieranie zarobionych pieniędzy,

niezaspokajanie czy lekceważenie podstawowych potrzeb materialnych bliskich osób, uniemożliwianie podjęcia pracy, okradanie.

5. **Zaniedbanie** – jest to niezaspokajanie potrzeb emocjonalnych i fizycznych, najczęściej tę formę przemocy stosują osoby dorosłe wobec dzieci, niejednokrotnie wyraża się ona w odrzuceniu emocjonalnym dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, problemami itp.

Należy podkreślić, że osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeśli ktoś raz zastosował przemoc wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Często przemoc trwa latami i charakteryzuje się pewnymi prawidłowościami. Zwykle można zauważyć następujące po sobie fazy:

- a) faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja.
- b) faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych. W tej fazie najczęściej następuje interwencja, ofiary w afekcie decydują się wezwać pomoc, czy złożyć skargę.
- c) faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że to się więcej nie

powtórzy. Ofiary natomiast wierzą wbrew zdrowemu rozsądkowi, bo w głębi serca tego właśnie pragną. I nawet jeśli przed chwilą były gotowe uciec, teraz zostają. Ostatnia faza sprawia, że osoby dotknięte przemocą tak późno zgłaszają się po pomoc i tak długo tkwią w bardzo trudnej dla nich sytuacji. Często też wycofują zawiadomienie o przestępstwie, gdy tylko sprawca zmienia swoje zachowanie. Robią tak w nadziei na trwałą zmianę zachowań swojego partnera. Jednak ten nie jest w stanie długo pełnić roli dobrego i miłego. Z jakiegoś powodu znowu narasta napięcie i wszystko zaczyna się powtarzać. Zazwyczaj w rodzinie, w której występuje problem przemocy znacznie zaburzona jest komunikacja wewnątrzrodzinna, a osoba stosująca przemoc jest przyzwyczajona do tak patologicznego sposobu sprawowania kontroli nad ofiarami. W takiej rodzinie obecne jest stałe poczucie zagrożenia i niepewności, a sprawca przemocy staje się mistrzem w stosowaniu technik manipulacyjnych.

Stereotypy

W świadomości społecznej funkcjonuje nadal wiele mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, przy czym większość z nich jest używana jako argument za stosowaniem przemocy lub jako jej usprawiedliwienie, służące do ukrycia, zamaskowania i zbagatelizowania problemu. Są one bardzo niebezpieczne, ponieważ z jednej strony - zniewalają ofiarę przemocy i sprzyjają sprawcy, dając mu sygnał o społecznym przyzwoleniu na przemoc i o bezkarności, a z drugiej – utrudniają świadkom reagowanie i decyzje o pomocy dla ofiar. Wśród najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie znajdują się następujące stwierdzenia:

„Przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”

„Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego”

- „Przemoc jest wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiar”
- „Jeśli ktoś jest bity to znaczy, że sobie na to zasłużył”
- „Nikt nie powinien interweniować w sprawach rodzinnych”
- „Ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc”
- „To był jednorazowy incydent, który nigdy się nie powtórzy”
- „Gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy”
- „Gwałt w małżeństwie nie istnieje”
- „Osoby stosujące przemoc muszą być chore psychicznie”
- „Ofiary przemocy w rodzinie wyolbrzymiają problem”
- „Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem rzadkim”

Tymczasem wiedza naukowa, badania i doświadczenie specjalistów obalają stereotypy i dowodzą, iż przemoc to nie osobisty problem, tylko przestępstwo z art. 207 Kodeksu Karnego. Przemoc powoduje bardzo poważne urazy nie tylko fizyczne, ale też psychiczne. Przemoc w rodzinie rzadko jest jednorazowa, zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Przemoc wobec osób najbliższych jest zjawiskiem, które dotyka zarówno rodziny patologiczne jak i rodziny z wyższych sfer społecznych. Osoby, które dopuszczają się przemocy wobec najbliższych pochodzą ze wszystkich grup społecznych i zawodowych. Wbrew wyżej wymienionym schematom, nie muszą być alkoholikami, ani też osobami psychicznie lub emocjonalnie zaburzonymi.

Przemoc jest poważnym problemem, który niszczy nie tylko osobę, która jej doświadcza, ale również innych członków rodziny narażonych na uczestniczenie w aktach przemocy, dlatego nie można ukrywać przemocy i pozostawać biernym. Ujawnienie problemu i zwrócenie się po specjalistyczną pomoc nie ma nic wspólnego z ujawnianiem tajemnic rodzinnych; przemoc w rodzinie nie jest nikomu przeznaczona, doznawanie przemocy przez lata nie oznacza, że tak musi być i że trzeba się z tym pogodzić.

Skutki przemocy

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie to nie tylko ukazanie jej przyczyn, definicji oraz form występowania, ale również wskazanie na jej główne skutki. Do najczęstszych skutków stosowania przemocy w rodzinie zaliczyć należy skutki o charakterze indywidualnym, społecznym oraz ekonomicznym.

*** Skutki indywidualne**

Osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy, ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci – ofiar przemocy – skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstw, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienie, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może być też bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

*** Skutki społeczne**

Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna zachowywać się agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

*** Skutki ekonomiczne**

Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Ponosi je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne, związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie:

- a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji między innymi w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenie dochodzeń.

- b) Służba zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.
- c) Pomoc społeczna- pomoc finansowa, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna.
- d) Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze.
- e) Prokuratura i Sąd (Wydział Karny i Rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.
- f) ZUS - zwolnienia lekarskie, renty.
- g) Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KAZIMIERZA WIELKA

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym , co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, o którym trudno się rozmawia, a który jeszcze trudniej zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy, często nadal jest traktowana jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu. Na terenie miasta i gminy oszacowanie zjawiska przemocy możliwe jest

między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty prowadzonej przez Policję, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów wynika, że przemoc występująca w rodzinie jest ukrywana i zatajana. Jest to nadal temat wstydlivy i jakby lekceważony aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Bardzo często osoby nawet nie wiedzą, że są ofiarami przemocy np. psychicznej, godząc się na swój los i nie oczekują pomocy z zewnątrz, twierdząc - „bo tak musi być”.

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzy Wielkiej

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach, stale współpracuje z Komendą Powiatową Policji, Sądem, Prokuraturą, kuratorami sądowymi, kuratorami społecznymi, pedagogami, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innymi osobami oraz instytucjami. Działania te obejmują podejmowanie interwencji, udzielanie wsparcia, poradnictwa, motywowanie do zmiany sytuacji, pracę socjalną, pomoc finansową oraz współpracę z instytucjami współuczestniczącymi w procesie pomagania.

W obszarze pomocy społecznej Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy finansowej, świadczy pracę socjalną, udziela poradnictwa prawnego, pedagogicznego lub wskazuje miejsca, gdzie można uzyskać taką pomoc, współpracuje z różnymi grupami zawodowymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W ramach współpracy Ośrodek jest informowany na bieżąco o interwencjach Policji dotyczących występowania przemocy w rodzinie.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzy Wielkiej

1) liczba wniosków które wpłynęły do GKRPA – 83 w 2015 r., - 81 w 2016 r.

2) liczba wniosków skierowanych do Sądu w celu podjęcia leczenia - 17 w 2015 r., 19 w 2016 r.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest organem podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, ale należy podkreślić, że w wielu przypadkach zwykle klientem komisji jest osoba będąca jednocześnie sprawcą przemocy wobec najbliższych, bądź ofiarą. Należy podkreślić, że w latach poprzednich liczba osób kierowanych na komisję była większa niż obecnie. Gminna Komisja finansuje działalność Rodzinnego Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego, szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizuje kolonie profilaktyczne, zbiórkę przyborów szkolnych, współpracuje z pedagogami, finansuje działalność świetlicy opiekuńczo – wychowawczej i świetlicy socjoterapeutycznej, w zajęciach których biorą udział dzieci z rodzin, w których występuje problem nadużywania alkoholu i przemoc.

3. Rodzinny Punkt Konsultacyjno – Informacyjny ds. Przemocy i Uzależnień działający przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzy Wielkiej

1) porady dla osób nadużywających alkoholu / rozmowy motywujące do leczenia / - 247 osób w 2015 r., 271 osób w 2016 r.

2) terapia ofiar przemocy – 45 w 2015 r., 25 w 2016 r.

3) terapia sprawców przemocy – 42 w 2015 r., 44 w 2016 r.

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny działa od kilku lat i zaspokaja potrzeby mieszkańców. Każda osoba, która się tam zgłasza otrzymuje pomoc. Od informacji, poprzez edukację aż po elementy terapii. Osoby w kryzysie mają zapewnioną opiekę psychologiczną aż do wyjścia z kryzysu. W Punkcie Konsultacyjnym można uzyskać pomoc w pisaniu zawiadomień do Sądu, pozwów rozwodowych i innych.

4. Świetlice dla dzieci działające na terenie miasta i gminy Kazimierza Wielka

Socjoterapeutyczna:

Liczba dzieci w 2015 r. **20** (w tym. 8 z rodzin z problemem alkoholowym),
liczba dzieci w 2016 r. **20** (w tym **9** z rodzin z problemem alkoholowym).

Opiekuńczo – wychowawcza:

Liczba dzieci w 2015 r **28** (w tym 7 z rodzin z problemem alkoholowym),
liczba dzieci w 2016 r. **22** (w tym **6** z rodzin z problemem alkoholowym).

Głównym celem świetlic jest organizacja czasu wolnego dla dzieci z rodzin problemowych. Celem ukierunkowanej działalności świetlic jest wsparcie rodzin w procesie wychowawczym poprzez zapewnienie dzieciom opieki i pomocy w odrabianiu lekcji, organizowaniu szeregu zajęć i zabaw umożliwiających rozwój dzieci i kształtowanie właściwych postaw społecznych.

5. Komenda Powiatowa Policji w Kazimierzy Wielkiej

1) ilość interwencji domowych ogółem: **213** w 2015 r., **287** w 2016 r.

- 2) ilość wszczętych Niebieskich Kart: **81** w 2015 r., **85** w 2016 r.
- 3) liczba sprawców będących pod wpływem alkoholu: **71** w 2015 r., **65** w 2016 r.
- 4) ilość wszczętych dochodzeń z art. 207 kk: **4** w 2015 r. **13** w 2016 r.
- 5) ilość aktów oskarżenia wniesionych do Prokuratury z art. 207 kk: **3** w 2015 r., **10** w 2016 r.

6. Placówki oświatowe

Na podstawie informacji uzyskanych z placówek oświatowych wynika, że wśród uczniów podczas przerw lekcyjnych zdarzały się akty przemocy i agresji, fizycznej bądź werbalnej tj. przezywanie, wysmiewanie, skarżenie, szyderstwa, wulgarne słownictwo itp. Uczniowie zazwyczaj zgłaszali występowanie agresji bezpośrednio do wychowawcy lub dyrektora. Można zauważyć, że zachowania agresywne u dzieci są najczęstszym sposobem rozwiązywania konfliktów w ich otoczeniu, sposobem na zdobywanie lepszej pozycji w grupie lub ochroną przed atakami innych. Widoczne były w niektórych przypadkach liczne zaniedbania ze strony rodziców, którzy nie interesowali się postępami dzieci w nauce oraz nie sprawowali odpowiedniej kontroli nad dziećmi.

Placówki oświatowe prowadzą działania informacyjne, profilaktyczne, szkoleniowe dla dzieci, rodziców oraz pracowników. Realizują szkolne programy profilaktyki zawierające zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy. Promują wśród uczniów postawy zgodne z ogólnie przyjętymi formami życia społecznego. Współpracują z Policją, Sądem Rodzinnym, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.

7. Zespół Interdyscyplinarny

Praca w Zespole oparta jest na systematycznej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy. Szczegółowy tryb powoływania, odwoływania i pracy Interdyscyplinarnego Zespołu reguluje uchwała Rady Miejskiej w Kazimierzy Wielkiej. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań i podmiotów wchodzących w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie,
  - 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie zjawisku,
  - 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
  - 4) opracowywanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
  - 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
  - 6) inicjowanie zadań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
  - 7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
  - 8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
  - 9) inne działania na rzecz zjawiska przeciwdziałania przemocy domowej,
  - 10) prowadzenie szerokiej akcji medialnej dotyczącej uprawnień pokrzywdzonych jak i podejmowanych w tym zakresie działań:
- stała edukacja środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych
  - promowanie zadań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W roku 2015 Zespół Interdyscyplinarny na swoich posiedzeniach rozpatrzył 97 spraw „Niebieskich Kart”, w tym 37 z udziałem dzieci, 60 bez udziału dzieci; 71 spraw dotyczyło przemocy w przypadku, gdy jej sprawca był pod wpływem alkoholu. W związku z przeprowadzonymi działaniami Zespołu

i stwierdzeniem przemocy domowej zostało skierowanych 19 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju z siedzibą w Kazimierzy Wielkiej, 10 wniosków trafiło do Prokuratury. W 55 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” w wskutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy. W okresie od stycznia do końca grudnia 2015 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu oraz 14 posiedzeń grup roboczych.

W 2016 r. Zespół Interdyscyplinarny na swoich posiedzeniach – grupach roboczych rozparzył 77 spraw „Niebieskich Kart”, w tym 20 z udziałem dzieci, 57 bez udziału dzieci. 65 spraw dotyczyło przemocy w przypadku, gdy jej sprawca był pod wpływem alkoholu. W wyniku przeprowadzonych działań Zespołu 15 wniosków skierowano do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 2 wnioski skierowano do Sądu Rejonowego w Busku – Zdroju z siedzibą w Kazimierzy Wielkiej, 11 wniosków skierowano do Prokuratury. W 53 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” wskutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy. W 2016 r. odbyły się 3 posiedzenia Zespołu oraz 13 posiedzeń grup roboczych.

Podsumowanie ogólne

Analizując powyższe dane zauważa się na przełomie lat tendencję malejącą jeśli chodzi o ilość podejmowanych interwencji domowych i interwencji związanych z przemocą. Jest to na obecną chwilę sytuacja pozytywna. W roku 2016 Komenda Powiatowa Policji odnotowała 287 interwencji domowych, czyli o 83 mniej niż w 2012 r., kiedy było to 370 wezwań. Zadowolającym jest również fakt zmniejszenia się interwencji dotyczącej przemocy domowej, o czym świadczy ilość wszczętych Niebieskich Kart. Ze statystyki Komendy

Powiatowej Policji wynika, że maleje liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu. Zestawiając dane Policji dotyczące ilości wszczętych dochodzeń oraz aktów oskarżenia z art. 207 Kodeksu karnego stwierdza się, że rozmiar zjawiska przemocy domowej pod kątem wszczętych dochodzeń z w/w art. również maleje. Świadomość osób doświadczających przemocy jest większa i w związku z tym, decydują się one ujawniać ten problem. Bez takiego podejścia do sprawy przemocy osób pokrzywdzonych Policja nie mogłaby podejmować stosownych działań.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazują, że liczba wniosków o przebadanie i podjęcie stosownych działań wobec osób zgłaszanych na Komisję w 2016 r. jest mniejsza niż w roku 2015 i w latach minionych. Stąd też zmniejszeniu uległa również liczba wniosków skierowanych do Sądu w celu podjęcia leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego. Osoby figurujące w rejestrze GKRPA w Kazimierzy Wielkiej zgłoszone zostały przez członków rodzin, policję, pracowników socjalnych celem rozpoczęcia procedury zobowiązania ich do leczenia uzależnienia od alkoholu. Z problemem uzależnienia od alkoholu współwystępuje również przemoc, co potwierdzają też badania zewnętrzne, które wskazują na silne związki pomiędzy piciem alkoholu a stosowaniem przemocy podczas awantur domowych.

Zadowolającym jest fakt, że coraz więcej osób doświadczających przemocy korzysta z porad psychologicznych oraz instruktora ds. uzależnień w Rodzinnym Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym ds. Przemocy i Uzależnień działającym przy GKRPA. Świadczy to o wzroście świadomości szukania pomocy przez ofiary i sprawców przemocy domowej, gdyż niejednokrotnie szkody psychologiczne powodują duże cierpienie i są dotkliwe w swoich skutkach.

Reasumując powyższe stwierdza się, że mimo zmniejszaniu się liczby interwencji Policji skala zjawiska przemocy domowej w naszej gminie jest duża.

Zintegrowane działania wielu służb zajmujących się przemocą widoczne są w pracy powołanego we wrześniu 2011 r. Zespołu Interdyscyplinarnego. Należy mieć nadzieję, że działania te wpłyną w niedalekiej przyszłości na zmniejszenie zjawiska przemocy. Tylko działania oparte na współpracy międzyinstytucjonalnej mogą skutecznie i kompleksowo pomagać rodzinom, w których dochodzi do przemocy.

IV. PROCEDURA NIEBIESKIEJ KARTY

Mimo, że w relacjach międzyludzkich przemoc istniała od zawsze, to o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Problem przemocy wymaga podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach i pomaganie ofiarom jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych ludzi i organizacji. Procedura Niebieskiej Karty jest przykładem łączenia kompetencji różnych służb. Głównym celem tej procedury jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedur i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadza procedurę Niebieskiej Karty do stosowania nie tylko przez funkcjonariuszy policji i pracowników

socjalnych, ale również przedstawiciele gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie Niebieskiej Karty to początek procesu pomagania. Każda z wyżej wymienionych służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Zastosowanie procedury Niebieskiej Karty nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

V. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI PROGRAMU

MOCNE STRONY:

- powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Kazimierzy Wielkiej, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- istnienie na terenie miasta wielu podmiotów dysponujących pracownikami pierwszego kontaktu, stanowiących źródło informacji o faktach przemocy domowej (między innymi pracownicy socjalni, dzielnicowi, kuratorzy sądowi, nauczyciele, pracownicy urzędu),
- sprawnie funkcjonujący system przeciwdziałania problemom alkoholowym, często związany z problemem przemocy domowej – funkcjonowanie Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kazimierzy Wielkiej,
- funkcjonowanie Rodzinnego Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego ds. Przemocy i Uzależnień – diagnozowanie problemu i prowadzenie działań terapeutycznych przez specjalistę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wzrastająca liczba zgłoszeń przypadków przemocy w rodzinie,

- bardzo dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- programy profilaktyczne i wychowawcze przeciwdziałające przemocy w szkołach,
- spotkania, pogadanki w szkołach ze specjalistami , przedstawicielami różnych służb
- alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży – świetlice,
- posiadanie bazy lokalowej do prowadzenia działań / imprez /

SLABE STRONY

- niski poziom świadomości społeczności na temat przemocy domowej – czym ona jest, cykl przemocy, skutki psychologiczne i prawne stosowanej przemocy,
- niewystarczające upowszechnienie informacji o naturze problemu przemocy domowej,
- niewystarczające upowszechnienie informacji o kompetencjach i zadaniach realizowanych przez podmioty działające na rzecz rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą,
- niewystarczająca znajomość zagadnień profilaktyki zdrowia psychicznego wśród mieszkańców gminy – mała dostępność usług świadczonych przez psychologów,
- problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy w rodzinie,
- brak grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą,
- brak mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- ukryta przemoc domowa,

SZANSE

- dostosowanie istniejących placówek do obowiązujących standardów udzielania pomocy w rodzinach dotkniętych przemocą i innych sytuacjach kryzysowych,

- mobilność i elastyczność działania kadr podmiotów zajmujących się problemem przeciwdziałania przemocy,
- możliwość pozyskania środków na projekty rozwojowe z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- zapewnienie społeczności szerokiego dostępu do informacji i poradnictwa w zakresie rozpoznawania problemu przemocy w rodzinie, źródeł uzyskania pomocy i terapii rodzin doświadczających przemocy,
- akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie,
- realizacja programów i projektów aktywizacyjnych dla społeczeństwa,
- zatwierdzenie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwiększenie świadomości społeczeństwa poprzez udział w programach profilaktycznych, zmiana przekonań ofiary o sobie i swojej sytuacji,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa,
- wprowadzenie programów korekcyjno – naprawczych.

ZAGROŻENIA

- brak perspektyw rozwoju dla młodych ludzi, co sprzyja popadaniu w kryzysy psychiczne,
  - słaba aktywność społeczeństwa,
  - zaburzone prawidłowe funkcjonowanie rodzin,
  - obawa przed uzewnętrznianiem problemu,
  - niska samoocena ofiar przemocy,
  - niewłaściwa postawa społeczeństwa wobec zjawiska przemocy,
  - zbyt małe nakłady finansowe na zwalczanie zjawiska przemocy,
  - małe zaangażowanie wykwalifikowanej kadry do pracy w obszarze przemocy,

- pogłębiający się problem ubóstwa i bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodzin oraz innych problemów społecznych, będących zarówno konsekwencją, jak i źródłem przemocy w rodzinie,
- wzrost bezrobocia i patologii społecznych,
- niewystarczający poziom finansowania placówek pomocowych,
- problemy uzależnień członków rodzin (alkohol, narkotyki, hazard itp.),
- negatywne wzorce zachowań społecznych,
- ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy,
- bezradność ofiar przemocy,
- brak zainteresowania chęcią poprawy swojej sytuacji życiowej,
- uzależnienie od pomocy instytucjonalnej.

VI. BENEFICJENCI PROGRAMU

Bezpośrednim wsparciem w ramach programu zostaną objęci wszyscy mieszkańcy gminy Kazimierza Wielka, w szczególności:

- osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- osoby dorosłe oraz dzieci doświadczające sytuacji kryzysowej,
- osoby pozostające w konflikcie rodzinnym,
- osoby i rodziny z problemem bezrobocia,
- osoby i rodziny z problemem uzależnień,
- młodzież doznająca kryzysów wieku dojrzewania i ich rodziny,

Inne podmioty objęte realizacją programu:

- pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- nauczyciele i pedagodzy,
- funkcjonariusze Policji,

- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- pracownicy służby zdrowia,
- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- ogół mieszkańców gminy.

VII. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy, zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętych tym problemem poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

Cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Rozwijanie profilaktyki przemocy w rodzinie adresowanej do różnych grup społecznych.
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia socjalnego, pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, interwencji kryzysowej i psychoterapii.

5. Rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą.
6. Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
7. Dążenie do spadku liczby sprawców przemocy, a także skuteczne działania w rodzinach, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
8. Promowanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych form spędzania wolnego czasu z pominięciem zachowań agresywnych.
9. Upowszechnianie i dystrybucja materiałów informacyjnych w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.
10. Organizacja lokalnej kampanii społecznej, np. plakaty, ulotki, broszury, artykuły w prasie lokalnej.

Opracowane cele szczegółowe programu mają przede wszystkim ograniczyć skalę zjawiska przemocy oraz skutków jej stosowania. W realizację programu zaangażowane zostaną różne podmioty, instytucje i organizacje, których zadaniem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Cele programu tożsame są z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Cele szczegółowe będą realizowane poprzez:

- 1) przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, funkcjonariuszy Policji, w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej,
- 2) systematyczną edukację społeczności poprzez lokalne środki przekazu, która ma przede wszystkim na celu zwalczanie stereotypów utrudniających

pomaganie, a także uwrażliwienie na sytuację ofiar przemocy (drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w biuletynie, na tablicach, stałych informacji, kampanie informacyjne i edukacyjne itp.),

3) Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kazimierzy Wielkiej.

VIII. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Głównym zakładanym efektem programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.

Wśród zakładanych efektów realizacji programu znajdują się:

- 1) zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy w rodzinie i innych doświadczeń kryzysowych,
- 2) wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym osobom doświadczającym kryzysów życiowych oraz sprawcom przemocy w rodzinie,
- 3) zacieśnienie współpracy pomiędzy specjalistami, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób doświadczających kryzysów życiowych,
- 4) poszerzenie świadomości społecznej w zakresie dostępnych form pomocy i instytucji działających w tym zakresie,
- 5) dotarcie z różnymi formami pomocy do grup i środowisk marginalizowanych i pozbawionych dostępu do pomocy specjalistycznej,
- 6) spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- 7) spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane były wielokrotnie.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu, czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty. Ma dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność programu. Powinna podkreślić, czy cele projektu są odpowiednie w stosunku do ewoluujących potrzeb. Do jakiego stopnia oddziaływanie projektu przyczyniło się do osiągnięcia celu głównego, celów szczegółowych, i czy odpowiada potrzebom odbiorców programu oraz w jakim zakresie można oczekiwać, że pozytywne zmiany będą trwać po zakończeniu projektu.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów programu. Bieżący monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz wdrożenie ewentualnych działań korygujących.

Ostateczne efekty realizacji programu zostaną podsumowane w roku 2020, po zakończeniu przewidzianego okresu jego realizacji i zostaną zawarte w raporcie z monitoringu.

X. SPOSÓB FINANSOWANIA

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Kazimierza Wielka, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

ZAKOŃCZENIE

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zaciszu ogniska domowego”, które staje się piekłem. Dla nikogo nie powinno być tajemnicą, że zjawisko przemocy domowej powoduje rozkład życia rodzinnego, demoralizację dzieci i młodzieży oraz zagrożenie życia i zdrowia członków rodziny. Przemoc jest nie tylko przestępstwem, ale i poważnym problemem społecznym. Czas by wreszcie to sobie uświadomić. Jest wszechobecna. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety i dzieci. Często o fakcie przemocy w rodzinie wiedzą osoby najbliższe, przyjaciele, znajomi. I oni nie podejmują działań, i oni milczą, nie ingerują. Dopiero gdy dochodzi do tragedii pada pytanie: dlaczego? Społeczeństwo nie będzie rozwijać się bez wrażliwości i solidarności międzyludzkiej. Nie oznacza to wtrącania się w życie prywatne osób krzywdzonych. Oznacza jednak konieczność reagowania na łamanie podstawowych norm i zasad współżycia. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Często nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak wiele może zależeć od nas samych. Nie przechodźmy obojętnie obok tak poważnego zjawiska, jakim jest przemoc. Nie pozwólmy krzywdzić. Nie pozwólmy bić. Nie bójmy się stanąć w obronie. Każdego dnia podejmujemy wysiłek ukierunkowany na zapobieganie zjawisku przemocy i udzielamy wsparcia tym, którym nie udało się uniknąć tych przykrych doświadczeń.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Janusz Wątek